

DEDE KORKUT

Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research
Cilt/Volume 10 Sayı/Issue 25 Ağustos/August 2021
Samsun-Türkiye/ Turkey

ISSN: 2147- 5490
www.dedekorkutdersisi.com

DOI: <http://dx.doi.org/10.25068/dedekorkut439>

Araştırma Makalesi/ Resarch Article

Dil-Kültür İlişkisi Bağlamında Türk Rap Müzik Kültürü *Language-Culture Relation Turkish Rap Music Culture*

Öz

Yakın dönemin en çok dillendirilen kelimelerinden olan küreselleşme, dünya genelinde tek tip bir kültür yapısını bünyesinde barındırmaktadır. Kültürel manada tektipleşme, genellikle baskın kültürün diğerlerini kendi boyunduruğu altına alma çabası şeklinde gerçekleşmektedir. Bu durumu toplumun günlük yaşam rutinlerinde, kıyafet tarzında, yeme-içme alışkanlığında vb. birçok unsorda gözlemlemek mümkündür. Bu gözlemin yapılacağı bir diğer alan müzik kültürüdür. Evrensel bir etki gücüne sahip olan müzik, kültürlerarası etkileşimi kolaylaştıran bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla bir toplumda yaşanan kültürel değişimlerde müziğin rolü üzerinde hassasiyetle durulması gerekenlerdendir. Bu hususta müzik, dil ve kültür ilişkisi dikkat çeken bir durumdur. Müzik, dünya üzerinde en hızlı göç etme meyline sahip ürünlerin arasında bulunurken internetin kullanımıyla birlikte bu göç hareketi olabildiğince sınırsız ve hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir. Başlangıç olarak yeni ürünler, yeni kavramlar gibi -yeni- bir sebepten kültürel dünyayı etkileyen yabancı kültür unsurları, internetin sunduğu imkanlarla hızla yaygınlık kazanmış ve en nihayetinde önüne geçilemez bir hâle gelmiştir. Bu etkiler başta dil olmak üzere kültürün birçok alanında hissedilmektedir. Yeni bir unsur topluma entegre olduğunda önce az bir etki gücüne sahip gibi görünmektedir. Ancak toplum içinde bu unsur ve ona bağlı diğer yapıların kullanım yaygınlığı arttıkça kültürde ciddi değişimlerin ortaya çıkardığı fark edilmektedir. Bu da zamanla kültürene ve diline yabancı bireylerin toplum içinde görülmesini arttırmaktadır. Bu çalışmada, yakın dönemde özellikle genç kuşaklarda popülerliği iyiden iyiye artan Türk rap müzik kültürü üzerinde durulmuştur. Seçilen popüler örnek şarkı sözleri ile Rap müziğinde yazılı olarak takip edilen karma yapısına dikkat çekilmiş, dil-kültür ilişkisinin öneminden bahsedilmiş ve L. Johanson'un başka bir dilden alınan kelimelerle ilgili kuramı olan 'Kopyalama Kuramı'ndan bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kopyalama Kuramı, Karma Dil, Dil- Kültür İlişkisi, Rap Müzik

Abstract

Globalization, one of the most widely spoken words of the recent period, embodies a uniform cultural structure throughout the world. Cultural monotheism usually takes place in the form of an attempt by the dominant culture to subjugate others. This condition is observed in society's daily life routines, dress style, eating and drinking habits, etc. it is possible to observe in many elements. Another area where this observation will be made is musical culture. Music, which has a universal power of influence, has a structure that facilitates intercultural interaction. Therefore, the role of music in cultural changes in a society should be emphasized with precision. In this regard, the relationship between music, language and culture is remarkable. Music is among the products that tend to migrate the fastest on earth, while with the internet, this migration movement has been happening as decidedly and rapidly as it can be. For a start, foreign cultural elements that affect the cultural world for a new reason, such as new products, new concepts, quickly became widespread with the help of the internet and social media, and eventually became irresistible. These effects are felt in many areas of culture, especially language. When a new element is integrated into society, it first seems to have little power of influence. But as the prevalence of use of this element and other structures associated with it increases in society, it is noticed that serious changes in culture occur. This, in turn, increases the appearance of people who are foreign to their culture and language in society over time. In this study, the focus was on the Turkish rap music culture, whose popularity has increased from good to better, especially among the younger generations in the recent period. The mixed structure followed in writing in Rap music with the selected sample lyrics was noted, the importance of language-culture relationship was mentioned and L. Johanson's theory of words taken from another language, 'copying theory', has been mentioned.

Keywords: Copying Theory, Mixed Language, Language - Culture Relationship, Rap Music

Hakan Çelikten*

Harran Üniversitesi

Sorumlu Yazar/ Corresponding Author

* Dr. Ar. Gör.
Harran Üniversitesi, Şanlıurfa-Türkiye.
Elmek: hakancelikten1@gmail.com

Makale Geçmişi/ Article History

Geliş Tarihi: 16.07.2021
Kabul Tarihi: 06.08.2021
E-yayın Tarihi: 15.08.2021

Giriş

Konuşulan coğrafya ve dil bakımından Türkçe, dünya üzerinde en çok kullanılan beşinci dil olarak değerlendirilmektedir. Yaklaşık olarak 250 milyon kişi tarafından kullanıldığı düşünülmektedir. Gerek tarihi gerek kültürü bakımından oldukça eskilere dayanan Türk dilinin sorunları da yine çok eskiye dayanmaktadır. Bunlardan en bariz olanı, Türkçenin '*yabancı dil etkisinde kalması*' sorunudur. En eski zamanlardan beri insanlar birbiriyle iletişim hâlinindedir ve bu hâl etkileşimi de beraberinde getirmektedir. Takip edilebilen ilk yazılı kaynak olan Köktürk kitabelerinde bile yabancı dillerden etkiler görülmektedir. Bu etkiler dilde az ise geliştirici ve katkı sağlayıcı olarak değerlendirilmektedir. Ancak ne zaman ki bu etkiler ana dilde sayı olarak artar, ne zaman ki dil kullanıcıları kendi dilini bırakıp yabancı kelimeleri benimser ve kullanımını artırır; işte o zaman toplumda ana dile ait olan kelimelerin yoğunluğunun azaldığı, karma bir dile doğru gidildiği söylenebilir.

Türkçede yabancı kelimelerin, dile olan zararı uzun süredir tartışılmaktadır. Bu konuya değinen isimlerden birisi Zeynep Korkmaz'dır. Korkmaz, dillerin birbirinden kelime alışverişi yapmasının olağan olduğunu, bunun önüne geçilmesinin mümkün olmadığını ancak bu durumun aşırıya gitmesinin dil için olumsuz durumlara yol açacağını ifade eder. Bir dilin başka bir dile özenerek ondan kelime alıp bunu sık sık kullanmasının kendi dilinin iç yapısını bozacağını, bu durumun dilin gelişmesine engel olacağını, bu engelin dilde tıkanıklığa sebep olacağını söyler. Bunun bir sonucu olarak da yabancı dillerin boyunduruğuna girmenin kaçınılmazlığından bahseder.¹

Bu konuya değinen bir başka isim Şükrü Haluk Akalın'dır. Akalın da yabancı dilin aşırılığının dile zarar vermesinden bahseder ve bu konuda herkese görev düştüğünü belirtir. Özellikle dil- kültür ilişkisine değinerek milli bilincin korunması gerektiğini ifade eder.²

Süer Eker (2017), Türkçenin yabancı diller ile ilişkisinden bahsederken ödünçlemeden ve hazır sözcüklerden bahseder. Buna göre, yabancı dillerden sözcüklerin, sözcük çevirilerinin, deyimlerin ve terimlerin alınmasının '*ödünçleme (alıntı)*' olduğunu; dildeki karşılığı bulunmadan bir dilin kelimelerinin aynen alınmasının ise 'hazır' sözcükler olduğunu ifade eder. Özellikle kitle iletişim araçlarıyla bu hazır sözcüklerin önlenemez bir şekilde dile girdiğini ifade eder. Eker, aynı zamanda dile giren yabancı sözcüklerin ya tamamen ya kısmen sesçe ya da anlamca yerleştiğinden bahseder. Buna göre;

1- Biçimce değişen anlamca aynı olan kelimeler:

çamaşır < Far. câme 'elbise' + şuy 'yıkama'
dürbün < Far. dūr 'uzak' + bîn 'görme'

2- Anlam ve biçim değiştirmeden alınan kelimeler:

show
pâtisserie
pass

¹Ayrıntılı bilgi için bkz. (Korkmaz, 2005:788).

²Ayrıntılı bilgi için bkz. (Akalın, TY).

spaghetti

3-Anlamı alınan kelimeler:

bakan < krş. İng. European Unity

başkent < krş. İng. capital

buz dağı < krş. İng. iceberg³

Eker, Türkçenin temel söz varlığını binlerce yıldır koruduğunu, çeşitli dillerin yoğun baskılarına karşı koyduğunu söyler ancak dile giren ödünçlemelerin tahmin edilenin çok üstünde olduğunu da vurgulamaktadır.

Türkçenin yabancı dil sorunundan bahseden bir başka isim ise Necati Demir'dir. Demir'e göre dillerin birbiriyle kelime alışverişi yapması normaldir. Demir, yaşanan bu durumu 'Kopyalama Kuramı' ile açıklamaktadır. Bu kurama göre dildeki bozulmanın sebebi diğer dillerden alınan kopya kelimeler değil, dil içindeki sosyal işlev kaybıdır. Türkçeye bu bakış açısıyla bakıldığında Türk dilinin yok olmayacağını, Türkçe konuşan sayısının çok fazla olduğunu, Türk dilinin tarihinde hiç olmadığı kadar işlevsel olduğunu ve çok geniş bir coğrafyaya yayıldığını, bu sebeple Türk dilinin ciddi bir zarara uğramayacağını söyler. Türk dilinin, ihtiyaç doğrultusunda başka dillerden aldığı kelimelerin bir yozlaşmaya, bir kirlenmeye sebep olmadığını; doğru anlaşıldığı takdirde geliştirici bir etkisinin olacağını vurgular.⁴

Bu konuda örnekleri artırmak mümkündür. Genel olarak bakıldığında yabancı dilin etkisi konusunda görüşlerde ortaklık olsa da sonuçları konusunda fikir ayrılıkları olduğu anlaşılmaktadır. Bir kısım araştırmacılar dile etki eden bu yoğun yabancı dil etkisinin dile zarar verdiği görüşündeyken, diğer bir kısım için bu durumun dile katkı sağladığı, Türkçenin bu durumun üstesinden gelecek güçte olduğu düşüncesi söz konusudur.

Türkçenin yabancı kelimelerle sınavı ilk değildir. Birçok coğrafyada yaşamış Türklerin göç, savaş, din değiştirme gibi çeşitli sebeplerle başka milletlerle etkileşime geçmesi ve yer yer de etkilenmesi olağan bir durumdur. Nitekim en basit tabirle din değiştirme olgusunda, o dine ait kelimeler yoğun bir şekilde Türkçeye girmiştir. Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle birlikte bu yabancı kelime alışverişinin oldukça arttığı söylenebilir. Buna sebep olarak dinî hassasiyet, kutsala duyulan sevgi, ortak din paydası gibi nedenler sıralanabilir. Bu mevcut nedenler, ilerleyen süreçte ilim ve bilim dili olarak Arapçanın ve Farsçanın kabul edilmesine sebep olmuş; bu durumun bir sonucu olarak da bu dillerle etkileşim artmıştır. Osmanlı Dönemi zamanında artan yoğun Arapça ve Farsça kelime alımı, o dönem için Yeni Lisancılar tarafından fark edilmiş ve millî bir dil anlayışıyla dilde yeniden düzenlemeler yapılmıştır.

Bugün Türkçe gibi kabul edilen, hatta köken itibarıyla Arapça ya da Farsça olduğu dahi toplumun geniş kesimi tarafından bilinmeyen ve Türkçeymiş gibi görülen birçok kelime, günlük dilde yer almaktadır. Bu kelimelerin toplum tarafından anlaşılabilirliği çok yüksek olduğu için yabancı kelime gibi kabul edilmediği anlaşılmaktadır. Zira dilde tasviyecilik dili zayıflatan, geriletken bir unsurdur. İlerleyen süreçte Osmanlı Devleti, yönünü Batı'ya çevirmiş, bu yön değiştirmeye Batı'daki

³Türkçenin yabancı dillerle ilişkisi için ayrıntılı bilgi için bkz. (Eker, 2017: 141-183).

⁴Ayrıntılı bilgi için bkz. (Demir vd. 2003: 144-146).

gelişmelerden, bilimden, edebiyattan, Batı kültüründen haberdar olmuştur. Türkçede bu kaynaktan alınan terimlerin karşılığı henüz olmadığı için sık sık Batı'da kullanılan şekilleriyle yeni terimler dile giriş yapmıştır. Bu kelimeler ya aynen alınmış ya da dilin kullanım yapısına uygun hâle getirilerek dilin söz varlığına dâhil edilmiştir.

Dildeki bu etkiler, zaman zaman aşırı seviyeye ulaşırsa da günlük dilde bütün bu etkilerin bir potada eritildiği görülmektedir. Ancak internetin keşfi, yaygınlaşması, aşırı kullanımı, sosyal medyanın varlığı gibi durumlar, dil ve kültür üzerinde yeni bir akışı ortaya çıkarmıştır. Yeni dönemde bir kelime, aynı gün içinde tüm dünyada popüler hâle gelip yaygınlık kazanabilmektedir. Bu hız, dilde yeni bir karma yapının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

L. Johanson bu durumdan '*Kopyalama Kuramı*' olarak bahsetmiştir. Bu kurama göre diller arasında etki iki şekilde olabilir:

"1. B dili (*baskın dil*), gelişmiş olan dil, ekonomisi güçlü olan dil; daha zayıf olan A dilini etkisi altına almaktadır. Eğer etki bu şekilde olursa buna '*ödünçleme*' denir.

2. A dili (*zayıf dil*) B dilini (*baskın dil*) etkileyebilir. Eğer etki bu şekilde olursa buna '*karışma*' adını vermektedir (Demir, 2007:10)."

Johanson'un ödünçleme ile söyledikleri de oldukça dikkat çekicidir. Johanson'a göre bir dil başka bir dilden ödünçleme yaptığı zaman bu alıcı dilde hiçbir kayba sebep olmaz. Buna göre verici dil kendinden hiçbir şey kaybetmezken alıcı dil de aldığı kelimeyi o dildeki gibi alamaz. Kendi yapısına uydurarak alır. Bir başka deyişle alınan kelime hiçbir şekilde verici dildeki kullanımıyla aynı değildir.

Johanson'un ödünçleme ile söylediklerini, Batı etkisine fazlasıyla maruz kalan Türkçe destekler niteliktedir. Nitekim Batı kaynaklı alınan kelimelerin çoğuna artık Türkçeymiş gibi muamele edilmektedir. Yabancı kelimelere Türkçe eklerin getirildiği ve Türkçe yardımcı fiillerle desteklendiği günümüzde çok yaygın bir durumdur. Örneğin: Beğenmek anlamına gelen 'Like' kelimesi İngilizce'dir. Özellikle sosyal medyada bir içeriği beğenmek için bu kelimeye '-la-' eki getirilerek 'likelamak' şeklinde yeni bir kullanım ortaya çıkarılmıştır. 'like yaptım' da yine yardımcı fiille yapılan bir başka örnektir.⁵

Buradaki yabancı kelime sorunu, dilde karşılığı olan kelimelerin yerine dahi başka dil/dillerden kelime alınıp kullanılmasıdır. Bu mevcut dili yozlaştırmakta, ötekileştirmekte ve artan bir yabancı dil alımıyla ana dil gitgide geriye itilmektedir. Bir kültür taşıyıcısı olan dilde yaşanan ciddi değişim, toplumun kimlik kargaşası yaşamasını beraberinde getirmektedir. Bir toplumda yaşanan ciddi kültürel değişimlerde, toplumlar öncelikli olarak kendi gelenek ve göreneklerinden, örf ve âdetlerinden uzaklaştırılmakta; daha sonra bu kültürlerin taşıyıcısı olan dilde karma bir yapıya geçirilerek kimlik kargaşası ortaya çıkmaktadır. Fark edildiği üzere kültüre entegre en küçük bir unsur ilgili toplumda domino etkisi oluşturarak belirli bir süreçten sonra ciddi değişimlerin ortaya çıkmasının önünü açmaktadır. Bu noktada özellikle dil-kültür ilişkisi dikkat çekicidir.

⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. (Kaan Çelikten & Çelikten, 2020: 189-197).

Yakın dönemde Batı dünyası ile kurulan iletişim ve bu dünyaya ait kültürün hâkim güç oluşu, bu kaynaktan birçok etkinin kültürümüz üzerinde görülmesinin önünü açmıştır. İlgi, merak, özenti, iyi reklam gibi etkiler Batı kültürünün daha fazla takip edilmesine ve bunun bir getirisi olarak Batı'da popüler olan şeylerin diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de taklit edilmesine sebep olmuştur. Bu taklitler, dilde kullanılan kelimeler, moda, sosyal medya akımları gibi çeşitli alanlarda ortaya çıkabilmektedir. Bunlardan biri de müzik dünyasında ortaya çıkan rap müzik kültürüdür.

Türk kültüründe yer almayan rap müzik, dünya genelinde olduğu gibi bize de daha çok Amerikan kültüründen geçmiştir. 'Rap' kelimesinin açılımıyla ilgili çeşitli görüşler vardır:

- 1.Rap: Rhytm And Poem (Ritim ve şiir)
- 2.Rap: Rhytmic American Poetry (Ritmik Amerika şiiri)
- 3.Rap: Sert dille eleştirme.⁶

Çiğdem Eda Angı, bu kültürle ilgili şunları söylemektedir:

Rap; 1970'li yıllarda Amerika'da kötü koşullarda ve azınlık olarak yaşayan siyahilerin gündemden uzaklaşmak ve eğlenmek için oluşturdukları bir kültür ve yaşam tarzıdır.

İkinci sınıf vatandaşa muamelesi görmek, ezilmişlik, itilmişlik insanları agresifleştirir ve suça teşvik eder. Bu yüzden Rap müzikte bolca suç ve hakaret vardır. Rap müzikte yapılan Freestyle (Doğaçlama), Anadolu'daki âşık atışmalarına benzer (2013:68-69)."

Dilin ve kültürün müziğe yansması asırlardır bilinen bir gerçekliktir. Toplumsal yaşantılar, gelenekler, duygu ve düşünceler müzik yoluyla anlatılabilir. Müzik için 'duyguların ve düşüncelerin dili' demek yerinde bir tanım olacaktır. Çünkü anlattıklarını her ne kadar 'iletişim dili'ni seçerek anlatsa da anlattığı şeyler duygu ve düşüncelere hitap etmektedir. Müzik, dil ve din gibi diğer kültürel unsurlarla birlikte kültür üçgenini oluşturur. Bu yönüyle müzik-kültür ilişkisi oldukça etkili ve de önemlidir.

Hiçbir müzik içinde bulunduğu toplumun etkileri olmadan düşünülemez. Bir başka deyişle her müzik, kendi toplumundan izleri mutlaka taşımaktadır. Dolayısıyla müzikten topluma, toplumdan müziğe gitmek mümkündür. Bu da müzik kültürü üzerinden toplumsal okumalar yapmanın mümkün olduğunu göstermektedir. Kaldı ki etnomüzikoloji bu duruma dikkat çeken bir unsurdur. Fatma Odabaşı (2006), müzik kültür ilişkisi için geliştirilen teorilere değindikten sonra, müziğin hem sosyal yapıyla hem de kültürel yapıyla bir bütünlük içinde olduğunu, sadece kültürün müziği etkilemediğini, müziğin de toplumsal yapının üzerinde olumlu ve yapıcı bir etkisinin olduğunu söylemektedir.⁷

Müziğin, kültürün ve dilin birbiriyle sıkı bir bağlantısı olması sebebiyle denilebilir ki kültürün yansımaları dile, dilin yansımaları da müziğe geçmektedir. Yakın dönemin genç kuşağı etkisi altına alan ve bu sebeple ilerleyen dönemlerde ciddi kültürel

⁶ (URL-1).

⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. (Odabaşı, 2006:251).

değişimlere⁸ yol açacağı beklenen Türk rap müzik kültürüne odaklanan bu çalışmada rap müziği kültüründen hareketle hem müziğe hem kültüre hem de dile değinmek ve bunun toplumsal yansımalarından bahsetmek amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda rap müzik yapan bazı popüler sanatçıların eserlerinden örnekler alınmıştır. Bunu yaparken özellikle yabancı kelimelerin ve yabancı kültürel unsurların geçtiği kısımlar seçilmiştir. Seçilen şarkılardan hareketle yeni neslin kullandığı söz varlığına dikkat çekilmiş ve dil-kültür-müzik üçlüsünden bahsedilmiştir.

1. Rap Müzik Kültürü ve Kullanılan Dil

Rap müzik kültürü denilince akla en başta Amerika gelmektedir. Dolayısıyla bu kültür, Amerikan kültürü ve dili ile doğrudan bağlantılı olarak diğer kültürleri etkisi altına almaktadır. Etkileşimin sadece şarkı sözlerinde olduğunu söylemek mümkün değildir. Her bir kültürel unsur bir bütünü ifade etmektedir. Bu sebeple rap müzik kültürü de içinde bulunduğu topluma bir bütün olarak etki etmektedir. Bu durumu rap sanatçıların giyim tarzında, saç modellerinde, vücutlarındaki dövmelelerinde, hâl ve hareketlerinde gözlemlemek mümkündür. Dolayısıyla bu müzik tarzının tüketicisi olan kitle hem müziğin içeriğinden hem de bu müziğin beraberinde gelen yaşam tarzından etkilenmektedir.

Şarkı sözleri rap müziğinin özelliklerini ve etkili olduğu kitlede ne gibi değişimlere sebebiyet vereceğini gösterir tarzdadır. Aşağıda yer alan örneklerden bu durumu gözlemlemek mümkündür.

Travmalarla beni gerdin
Başkasının sözüne güvendin
Güzelsin *fly like* güvercin
Bozuktun ben seni düzelttim⁹ (Ezhel/Murda=Söz)

Yukarıdaki dördlükte görüldüğü üzere rap şarkıların sözlerine bakıldığında ilk dikkat çeken unsur, sözlerin içerisine yerleştirilen yabancı söz gruplarıdır. Türkçe karşılığı olmasına rağmen yabancı kelimenin seçilmesi burada başka amaçların güdüldüğü işaret etmektedir.

Değişimi ortaya çıkaran yeninin kabulünde öncelikli durum, mevcut olanın ihtiyacı karşılayamamasıdır. Buna bağlı olarak yeni olanın, yeni ihtiyaçlara cevap verebilir nitelikte olması gerekmektedir. Yukarıdaki dördlükte ifade edilmek istenilen unsurun Türkçe kelimelerle ifade edilmesi gayet mümkündür. Buna rağmen yabancı kelimenin tercihi, burada ifade ihtiyacını gidermenin dışında başka bir amacın güdüldüğünü göstermektedir. "Eğer yeni kültür unsurunun mevcut olana nazaran üstünlüğü ilk bakışta hemen görünmüyor ve sadece aynı ihtiyacı tatmin ediyorsa kabulü veya reddi hususunda itibar faktörünün birçok hâllerde büyük rolü olacaktır (Turhan, 2016: 44)." Burada da itibar faktörünün etki gücü olduğu düşünülebilir.

Ay, *shawty* gözüm kara, *no* Hacivat
Oldun, devam yok tazminat
Caribbean mommy like Aaliyah

⁸ Toplumun yakın dönemindeki müzik kültüründe yaşanan değişim hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. (Çelikten, 2021: 209-220).

⁹ (URL-2).

Hakan Çelikten

Kokun bende hâlâ, kalsın hatıra¹⁰

Bu dörtlükte bir yandan geleneksel kültürümüzün temsilcilerinden Hacivat ismi zikredilirken diğer taraftan yine yabancı kelime kullanımının sıklığı dikkat çekmektedir. Bu durum, oluşturulan karma kültürel yapının habercisi niteliğindedir.

Boynumdaki *chain*, kalbimdeki *pain*
Deli yüreğim, deli yüreğim
Shawty know my name, shawty know my name
Cebimdeki *cash money, baby Lily Wayne*¹¹ (Murda= 50M')

Burada görüldüğü gibi yabancı kelimeler şarkı sözlerine rastgele yerleştirilmemektedir. Bu kelimelerle kafiye ve redifler yapılarak yabancı kelimelerin içselleştirilmesinin önünün açıldığı anlaşılmaktadır.

Oh yeah, çılgın genç
Bu iş böyle *Rolex, Range*
Sizin tayfa *bitch bitch*
Bizim tayfa *rich rich*¹² (Norm Ender=Mekânın Sahibi)

Rap müzik kültürünün bizim kültürümüzde tüketim kültürüyle birlikte işlendiği anlaşılmaktadır. Yukarıdaki dörtlükte "Rolex" ve "Range" gibi popüler markaların adının anılması bununla alakalıdır. Bu markalar zenginliğin temsilcisi niteliğindedir ve dörtlüğün devamında kullanılan "rich rich" kelimeleri bu anlamada bir bütünlük ifade etmesi için yerleştirilmiş gibi durmaktadır.

Işıklar yaklaşır, kırmızı mavi
Ben bi' şey yapmadım abi (Hahaha)
Fast life, fast life rally (Woo)
Üstümde *Giorgio Armani*¹³ (Batuflex/ Akdo= Amcalar Geldiğinde)

Yukarıdaki dörtlükte de "Giorgio Armani" markasına yapılan vurgu lüks tüketim kültürüne yönlendirilen ilginin bir başka göstergesidir.

Ka-ka-ka-ka-kara çocuk, 808'ler yerinde
Yarına çıkar mıyım?
O benim elimde
Reckol yeni *flex*, eskimez hiç benimde
Evet, *Tranko* taşıyorum iç cebimde
Damağında kaldı bu etibol loop
Yaz arkada kaldı, bu yeni *snowboard*
Marka da *Burton*; hacım, *no scope*
"Yetiş" dedim "*Newton!*", gözü mosmor
E-e-en az iki ay, işim lirik, ya
Reckol level up

¹⁰ (URL-3).

¹¹ (URL-4).

¹² (URL-5).

¹³ (URL-6).

Elim *double cup*, fazlası da var, yeah
Ol'ca'z tabi *high*

Ko-ko-ko-ko-konum, abi
Bebek gibi *North Face*
Havalı *face*, iki paket *little haze*
Söyle *gundi*, şişeler ödeme *pass*
Yeni danslar, yine bedel; yeni *Benz*
Konum, abi; göndermeden bilemeyiz
Yine tam *taste* tadımladım, enfes
Sokak *NorthFace city boy multiplay*
Dene yanıl dey' olabilir bi' deney¹⁴ (Çakal/ Reckol =Perros Blancos Freestyle)

Yerim *Big Chefs* kolum *Rollie*, havalı dansım, *mama sorry*
Silah *Durex*, cin tonik, hayat *mumble*, *Çakal spoiled*
Yok burda polis, gelen *OP's*
Geniş adonis, giy *North Face*

God bless you, bir sene sattığım *Mercedes* bu
Soruları sorma, gideriz dur
Yeniledim onu, bak kadehim buz, buralara istediler beni tek
Üç bilet hakkım vardı dilek, *Lambo black, siyah Glock*¹⁵ (Çakal/ Reckol =

Glock)

Yukarıdaki örneklerde de yine lüks tüketim unsurlarına yer verildiği görülmektedir. Burada North Face ve Mercedes markalarına yapılan vurgu dikkat çekicidir. Bunun dışında "God bless you", kullanımda görüldüğü gibi dinî söz varlığında da değişimin yaşanmaktadır. İslamiyet'e geçişle birlikte özellikle dinî söz varlığında dilde Arapça ve Farsça kelime kullanımı artarken; günümüzdeki dinî söz varlığında ise İngilizce kelimelerin arttığı anlaşılmaktadır.

No face, no case

Üstümde çelik yelek gibi *North Face*

Beat yangın tıpkı molotof kokteyli

Sürtük beş para etmez, *mood* ise *Jennifer Lopez*¹⁶ (Batuflex/ Lvbel C5=

Amcas)

Bu dörtlükte yabancı marka kullanımının yanında aynı kaynağın popüler isimlerinden "Jennifer Lopez" ismine de yer verildiği görülmektedir. Daha önce örnek olarak verdiğimiz şarkı sözünde ise "Newton" ismi geçmekteydi. Kültür değişimlerinde baskın kültürün popüler isimlerinin rol model olarak sunulması, bu alanda kullanılan önemli yöntemlerdendir. Rap şarkılarında da yabancı kültüre ait rol modellerin dinleyici kitlesine sunulması yine kitleler üzerinde değişimlerin daha istekli şekilde yapılmasının önünü açmaktadır.

Three, two, one, zero

Başladı *countown*, sona kalan *zero*

¹⁴ (URL-7).

¹⁵ (URL-8).

¹⁶ (URL-9).

Köpürürsün blup blup

Burası merkez *fight kulüp*¹⁷ (Killa Hakan/ Ezhel/ Ben Fero/ Ceza = Fight Kulüp)

Kültürlerin birbiriyle etkileşim hâlinde olması dolayısıyla dilde farklı dillere ait kelimelerin varlığı bir noktaya kadar olağandır. Bunun yanında her dilin kendi temel söz varlığı değişimin en az yaşandığı yer olarak dilde varlığını sürdürmektedir. Yukarıdaki dörtlükte dilin temel söz varlığı içerisinde yer alan sayıların bile yabancı kelimelerle değiştirildiği görülmektedir.

Derime kazı *tattoo*, derime kazı *tattoo*

Sanatkârsın ammo sanki *Pablo Picasso*

Gören 'gezen tablo' diyo, selam kardo

Euro, Dolar, Peso öderim, *wer match pezzo*¹⁸ (Zen-G/ Khontkar= Tattoo)

Rap müzik kültürü maddi boyutuyla da kendini hissettiren bir özelliğe sahiptir. Bu kültürün icracıları ve dinleyici kitlesi giyim tarzı ve vücutlarındaki dövmeleri ile kendilerini ifade etme yoluna gitmektedirler. Yukarıdaki dörtlük bu anlayışın dillendirilmesi esasına dayalıdır. Vücudu adeta "gezen tablo" şeklinde hazırlamak bu kültürün beklentisi olarak işlenmektedir. Dolayısıyla burada değişen maddi kültürel yapı söz konusudur.

Artz, what's poppin' my G?

B-B-Bugy

Yeni kaset, iki adet

Alıcam *50 Cent*, bi' de *Wu-Tang*

Never haset, *I'm wit' da gang*

Takıp da çalıcım "*I Wanna Thank God*"

Saymadım, kaç oldu lan *aduket?*

This shit is something, you wanna look at

İşte bu kanki, *you wanna* bi' çek

Yalandan uzanan elini çek¹⁹ (Ben Fero/ Ezhel= Kramp)

Yukarıdaki dörtlüklerde ise Türkçe kelimelerden ziyade yabancı kelime gruplarının kullanıldığı görülmektedir. Bu durum oluşturulan karma dilde yabancı kelime tercihinin bir sınırı olmadığını göstergesidir. Cümlelerin Türkçe ve yabancı kelimelerin birlikte kullanılarak kurulması dilde yaşanan değişimin boyutunu sergiler niteliktedir.

Bunun dışında rap kültürü ciddi bir isyan ve eleştiriyi de beraberinde getirmektedir. Bu da geleneksel kültürde yer alan sabır ve saygı kavramlarının bu kültür yapısı ile yeniden inşa edildiğini göstermektedir.

Everyone happed out, you go get that

Sen sen ol yeteneğimi deneme

¹⁷ (URL-10).

¹⁸ (URL-11).

¹⁹ (URL-12).

Daha yeni başlıyoruz, daha bu bir deneme.²⁰ (Velet/6iant/Defkhan= Biyolojik Beyin)

On metrekarede *home party*

Şeytana uyuyorum yok taviz

Bize göre kibar kalır *Konstantin*

Bu cehennemde olamam romantik²¹ (Tepki/ Jefe= Home Party)

Yukarıdaki örneklerde de yabancı kelime tercihleri ve yabancı kültüre ait eğlence anlayışının içselleştirilmesi söz konusudur.

Sonuç

Yeni bir unsur, toplumsal kabul gördüğünde değişim de beraberinde gelmektedir. Söz konusu değişimde yeni olan, bir bütün olarak birçok alanda farklı değişim ve dönüşümleri ortaya çıkarmaktadır. Müzik kültürü de bir bütün hâlinde dâhil olduğu toplumda değişimlerin önünü açmaktadır. Son dönemin özellikle genç kuşaklar tarafından ilgi duyulan rap müzik kültürü de beraberinde getirdiği yaşam stili ve hayata bakış açısıyla ciddi değişimlere ön ayak olmaktadır. Bunu icracıları ve dinleyici kitlelerindeki giyim tarzından konuşma tarzına, hayata bakış açısından şarkı sözlerinde tercih edilen kelimelere kadar görmek mümkündür.

Farklı kültürlerle etkileşim hâlinde olduğunda en ciddi değişimin yaşandığı alanların başında ana dildeki söz varlığı gelmektedir. Bu alanda yaşanan değişimler günlük hayatta karma bir dil yapısının ortaya çıkmasının önünü açmaktadır. Bugün yazılı olarak müzik kültüründe takip edebildiğimiz karma dil yapısı, sosyal medyada sıklıkla kullanılan bir yapıdır. Artık Türkçe-İngilizce konuşmak oldukça normal kabul edildiği için gün geçtikçe dildeki yabancı kelime sayısı da buna bağlı olarak artmaktadır. Dil için sorun teşkil eden kısım, Türkçede karşılığı olmasına rağmen İngilizce kelimelerin tercih edilmesidir. Yakın dönemde yapılan bir anket çalışması göstermiştir ki, Türkçenin güncel sorunlarında 'Yabancı sözcüklerin çok fazla kullanılması' meselesi %48.6 oranla en fazla söylenen dil sorunudur.²² Kültür için tehlikeli olan kısım ise, genç neslin önce kendi kültüründen kopartılması ve yerine yabancı bir kültürün özellikleriyle donanmasıdır. Bu da gelecek kuşaklar için olası kimlik kargaşasını beraberinde getirme tehlikesini doğurmaktadır.

Rap müzik kültürü daha çok Amerika'dan Türk müzik kültürüne dâhil olmuştur. Daha çok taklit yoluyla gerçekleşen bu dâhil oluş, içinden çıktığı kültürün birçok özelliğini de beraberinde getirmektedir. Bu müzik türünün Türkiye'de denenmesi çok eski tarihlere dayanmasına rağmen (1995- Cartel grubu) popülerliği son yıllarda oldukça artmıştır. Günümüzde özellikle Z kuşağının oldukça fazla ilgi gösterdiği bir tür hâline gelmiştir. Dolayısıyla özellikle Z kuşağı olarak nitelendirilen kuşağın günlük konuşma dilinden giyim tarzına kadar rap müzik kültürü etkili olmaktadır.

Bahsi geçen etkinin görülmesinin bir yolu, rap şarkılarının sözlerini incelemekten geçmektedir. Şarkı sözlerindeki kelime tercihleri ilgili müzik türünün dünyaya bakış açısını yansıtır niteliktedir. Bu amaç doğrultusunda biz de dinlenme popülerliği yüksek

²⁰ (URL-13).

²¹ (URL-14).

²² Anket için bkz. (Yazıcı & Çetin, 2019: 317).

Hakan Çelikten

olan rap şarkılarından örnek parçalar seçerek incelemede bulunduk. Bu şarkılar aynı kültürel dünyanın ürünü olduğundan örnekler artırılrsa da sonuçların birbirine benzer çıkacağını söylemek mümkündür.

Yukarıda incelediğimiz örneklerde görüldüğü üzere bu müzik tarzında en dikkat çekici unsurların başında şarkı sözlerindeki kelime tercihleri gelmektedir. Şarkı sözlerinde yabancı kelimelerin sıklıkla kullanıldığı ve şarkılarda Türkçe-İngilizce karışık cümleler kurulduğu görülmektedir. Bunu yaparken Türkçe karşılığı olmasına rağmen kelimenin İngilizcesinin tercih edilmesi ileri için karma bir dil kullanımına doğru gidildiğinin işaretidir. Örneğin "*kalbimdeki pain, güzelsin fly like güvercin vb.*" gibi örnekler oluşturulan karma dilli cümleleri yansıtmaktadır. Hatta dilin temel söz varlığı olan sayılarda bile "*three, two, one, zero*" örneğinde olduğu gibi İngilizcesinin tercih edilmesi durumun boyutunu gözler önüne serer niteliktedir.

Normal şartlarda eskinin ihtiyacı giderememesi sonucu yeni olan kabul edilirken burada böyle bir durumun olmadığı görülmektedir. Yeninin bu şekilde kullanılmasında itibar kaygısının olduğunu söylemek mümkündür. Kopyalama kuramında bahsedildiği gibi özenti ve taklitle bir dilden başka dillere kelimeler kopya edilebilir. Ancak burada yaşanan durum oldukça farklıdır. Artık kelimeler kopya edilmekten ziyade o dile ait kültür de kopya edilmektedir.

Ele aldığımız örneklerde yabancı kelimelerini kullanım şekillerine bakıldığında cümle başında ortasında ve sonunda kullanıldıkları görülmektedir. Hatta yabancı kelimelerle kafiye ve rediflerini yapılması da söz konusudur.

Ayrıca şarkı sözlerinde Newton, Jennifer Lopez gibi ünlü yabancı kişilerin adlarının zikredildiği de görülmektedir. Bu kullanım tarzı da kültür değişimlerinde işlevi olan bir durumdur. Toplumda rol model olarak yabancı kültüre ait kişilerin gösterilmesi yine değişimin önünü açacak unsurlardandır. Bunun dışında şarkı sözlerinde lüks tüketim vurgusunun da üst seviyede olduğu görülmektedir. Şarkılarda *Rolex, Mercedes, Range, Giorgio Armani* gibi markalarının sıklıkla anılması bu kültür yapısı içerisinde tüketim kültürünün ön plana çıkarıldığını göstermektedir.

Rap müzik diğer müzik türleri gibi bir yaşam stili ile vardır. Bu da rap müzik kültürü içerisinde yer alan kişilerin beraberinde yer alan yaşam stilini de benimsemesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Böylece maddi ve manevi kültür değişimleri ortaya çıkmaktadır. Yukarıda bahsettiğimiz dildeki değişimlerin dışında bu müzik kültüründe en çok dikkat çeken bir diğer unsur bireylerin giyim tarzıdır. Rap müzik yapanların giyim tarzı bol, salaş ve rahat parçalar ile çeşitli takılardan oluşmaktadır. Ayrıca bu müzik kültürünün vücutta dövme kullanımı da teşvik eden tarafı vardır. Bütün bunlar kendini ifade etme yöntemleri olarak kullanılmaktadır. Bugün genç kuşağın çoğunun bu şekilde maddi bir değişim içerisinde olduğunu söylemek mümkündür.

Son olarak rap müzik tarzı kendi içinde bir eleştiri barındırmaktadır. Burada yer alan eleştiri tarzının geleneksel toplumun eleştiri anlayışı ile uyum içerisinde olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Bu da ilerleyen dönemlerde geleneksel kültür içerisindeki eleştiri ve saygı ilişkilerinde de ciddi değişimlerin yaşanacağı anlamına gelmektedir.

Kaynaklar

- Akalın, Ş. H. (TY). Türkçenin Güncel Sorunları. (Erişim: 16.07.2021/15.00), <http://turkoloji.cu.edu.tr/DIL%20SORUNLARI/02.php>.
- Çelikten, H. (2021). *Âşıklık Geleneği ve Kültür Değişimleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Demir, N. (2007). *Türk Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler*. Ankara: TDK yayınları.
- Demir, N. vd. (2003). *Türk Dili El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Doğan, N. (2016). Otomobil-Severlerin Dili: Bir Toplumsal Dil Türü Ve Kent Folkloru Örneği. *Asos-The Journal of Academic Social Science*, 4/26, s. 266-293.
- Doğan, N. (2018). Bir Toplumsal Katman Olarak Samsun Pazarcılarının Dil Edimleri Üzerine Toplumdilbilimsel İnceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1/2, s. 102-113.
- Eker, S. (2017). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Kaan Çelikten, E. & Çelikten, H. (2020). Elektronik Kültür Ortamında Neolojizm. *Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2, 183-205.
- Korkmaz, Z. (2005). *Türk Dili Üzerine Araştırmalar-1*. Ankara: TDK Yayınları.
- Odabaşı, F. (2006). Dil-Kültür Bağlamında Müzik Dili ve Bunun Sosyal Bütünleşmede Yeri. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14, 251.
- Turhan, M. (2016). *Kültür Değişimleri*. Ankara: Altınordu Yayınları.
- Yazıcı, H. & Çetin, Ş. (2019). *Günümüz Şair ve Yazarlarına Göre Türkçenin Güncel Sorunları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

İnternet Kaynakları

- URL-1: <https://www.turkcebilgi.com/rap> (12.07.2021/ 20.00).
- URL-2: https://www.youtube.com/watch?v=wBIH19y_d9c (14.07.2021 / 15.00).
- URL-3: <https://www.youtube.com/watch?v=d3qSXtZQYz8> (14.07.2021 / 15.00).
- URL-4: <https://www.youtube.com/watch?v=z3wAjJXbYZA> (14.07.2021 / 16.00).
- URL-5: https://www.youtube.com/results?search_query=batuflex+amcalar+geldi%C4%9Finde+ (14.07.2021 / 16.00).
- URL-6: <https://www.youtube.com/watch?v=VndAELY4uxY> (14.07.2021 / 16.00).
- URL-7: <https://www.youtube.com/watch?v=jGJEqr0YW2o> (14.07.2021 / 16.00).
- URL-8: <https://www.youtube.com/watch?v=ypzW7VWVFc0> (15.07.2021 / 12.00).
- URL-9: <https://www.youtube.com/watch?v=X55jQYKyDFE> (15.07.2021 / 12.00).
- URL-10: <https://www.youtube.com/watch?v=oYBdqB3xWUc> (15.07.2021 / 12.00).
- URL-11: <https://www.youtube.com/watch?v=oYBdqB3xWUc> (15.07.2021 / 13.00).
- URL-12: https://www.youtube.com/watch?v=LiOhrW6r_Lg (15.07.2021 / 13.00).
- URL-13: https://www.youtube.com/watch?v=5CLMckI25_A (15.07.2021 / 13.00).
- URL-14: <https://www.youtube.com/watch?v=j25Gi5s8yGM> (15.07.2021/14.00).